

DIGITALIZACE V ODDĚLENÍ ČASOPISŮ KNIHOVNY NÁRODNÍHO MUZEA – VÝVOJ A PERSPEKTIVY S PŘÍHLÉDNUTÍM K PROJEKTŮM NPO

Digitalizace v paměťových institucích III

Čtvrtek 27. 11. 2025, Historická budova Národního muzea

OT VESNICE *Novin
soběsla*

V Soběslavi 31. srpna 1951

NÁRODNÍ PLÁN OBNOVY 2024

- **tři projekty Knihovny Národního muzea** – hlavním cílem všech projektů byl nákup, resp. obnova zastaralého přístrojového vybavení
 - **oddělení knižní kultury**
 - ✓ Technické a technologické zajištění digitálního zpřístupnění sbírek dokumentujících knižní kulturu (originální ilustrace, kramářské tisky, knižní fondy a nakladatelské archivy) z fondů KNM – digitalizáty jsou zpřístupňovány na portálech **eSbirky.cz**, **Špalíček.net** a v databázi vlastníků knih **Provenio**
 - **oddělení rukopisů a starých tisků** v kooperaci s **oddělením služeb a oddělením zámeckých knihoven**
 - ✓ Technické a technologické zajištění digitálního zpřístupnění historických fondů (rukopisy, prvotisky a staré tisky) Oddělení rukopisů a starých tisků a Oddělení zámeckých knihoven Knihovny Národního muzea – digitalizáty jsou zpřístupňovány na portálu **Manuscriptorium** a v databázi vlastníků knih **Provenio**
 - **oddělení časopisů**
 - ✓ Digitální reprezentace unikátního souboru interního periodického tisku vydávaného československými závody a továrnami od 30. do 80. let 20. století z fondů KNM – digitalizáty jsou zpřístupňovány na portálu **eSbirky** a v knihovním katalogu **Portaro**

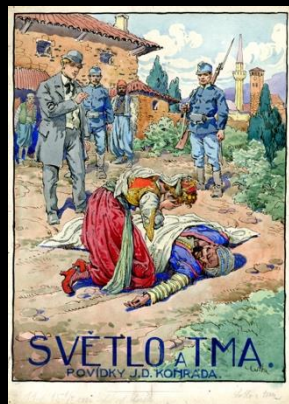
ODDĚLENÍ KNIŽNÍ KULTURY

- knižní skener **i2S CopiBook V-Shape** od firmy EXON je určen primárně k digitalizaci kramářských tisků (resp. konvolutů kramářských tisků, tzv. špalíčků) a „křehkých knih“ obecně
- přístroj je nicméně využíván i oddělením základní knihovny pro digitalizaci soudobých fondů

ODDĚLENÍ KNIŽNÍ KULTURY

- deskový skener A2 od firmy Digis je určený především ke skenování specifických dokladů knižní kultury, tzn. grafik, ilustrací, nakladatelských prospektů, exlibris a dalších
- digitalizáty jsou zveřejňovány v převážné většině na portálu eSbírky

ODDĚLENÍ RUKOPISŮ A STARÝCH TISKŮ

- přenosný “kufřík” koupený na základě přímého zadání v Rakousku (vyvinuto ve Štýrském Hradci), tzv. *The Traveller's Conservation Copy Stand (TCCS 4232)*
- slouží pro mobilní digitalizaci přímo v depozitáři/jiném objektu
- součástí projektu byly i kvalitní fotoaparáty pro zpracování knižních vazeb v restaurátorské dílně

DIGITALIZAČNÍ PRACOVNÍSTĚ ODDĚLENÍ SLUŽEB

- knižní skener od firmy Akan CZ – ASCAN M.I A1
- určen k šetrnému skenování rukopisů a starých tisků

DIGITALIZAČNÍ PRACOVNÍSTĚ ODDĚLENÍ SLUŽEB

- knižní skener i2s – Suprascan QUARTZ A1 HD od firmy EXON
- určen k šetrnému skenování rukopisů a starých tisků

BOOKEYE V ODDĚLENÍ ČASOPISŮ

- do roku 2023:
 - pouze skener BookEye formátu A2, poněkud staršího data výroby, ne zcela dostatečný na velkoformátová periodika
- od listopadu roku 2024:
 - ✓ skener BookEye formátu A1 od firmy Digis
 - ✓ počítač na následné zpracování digitalizátů
 - ✓ grafický monitor

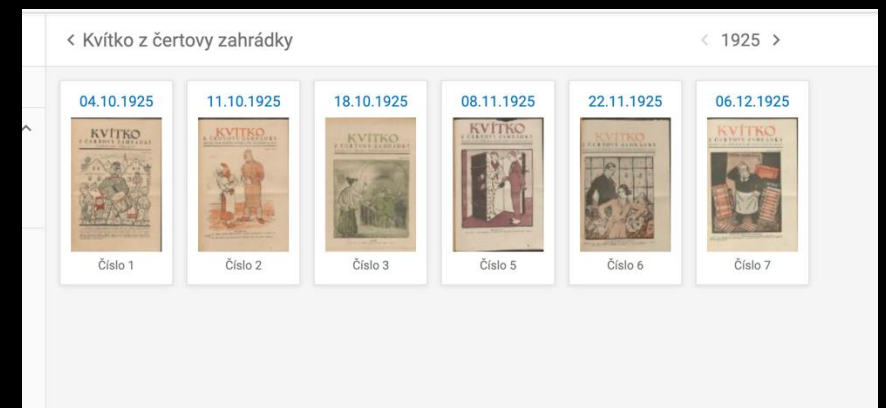
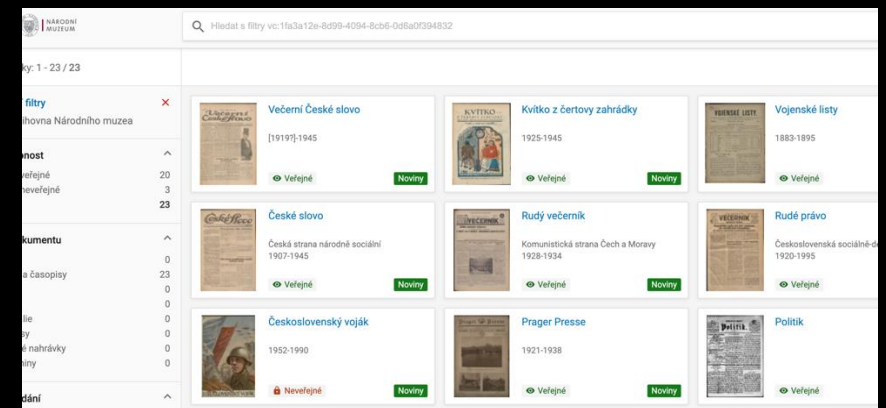
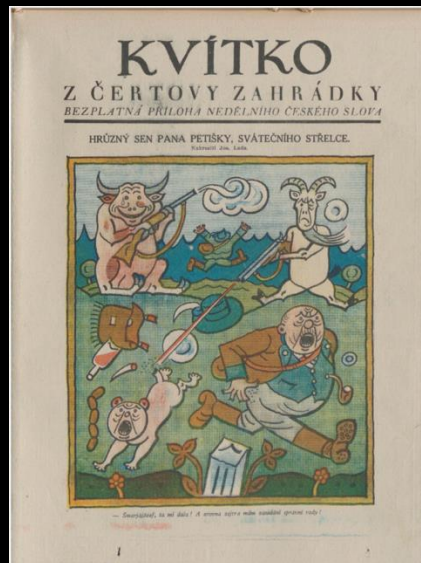

DIGITALIZACE V ODDĚLENÍ ČASOPISŮ

- digitalizace v oddělení do roku 2023/2024:
 - ✓ využíván program VISK 7, digitalizace po příslušné bibliografické přípravě zadána na základě výběrového řízení formou externí služby (tzn. skenování i příprava metadat a výsledných balíčků, skeny jsou následně zveřejněny v digitální knihovně Kramerius a data odeslána do úložiště Národní knihovny)
 - ✓ digitalizace německých titulů jako *Politik*, dále nejstarší období tzv. *Muzejníku*
 - ✓ od roku 2016 dodnes digitalizace vybraných meziválečných periodik, která jsou v oddělení dochována v kompletních řadách – *Prager Presse*, *Rudé právo*, *České slovo* (pokračuje v roce 2025 a bude snad i v roce 2026)
 - ✓ předpokládá se (budou-li finanční prostředky), že s programem VISK 7 se bude v oddělení pokračovat (v plánu další meziválečný deník *Lidové listy*)
- v roce 2024/2025 zahájena digitalizace fondu závodních a podnikových časopisů

DIGITÁLNÍ KNIHOVNA KRAMERIUS – SBÍRKA KNIHOVNA NÁRODNÍHO MUZEA

- periodika oddělení časopisů zpracovaná v minulých letech v rámci programu VISK 7 a zveřejněná v digitální knihovně Kramerius

FOND ZÁVODNÍCH A PODNIKOVÝCH ČASOPISŮ

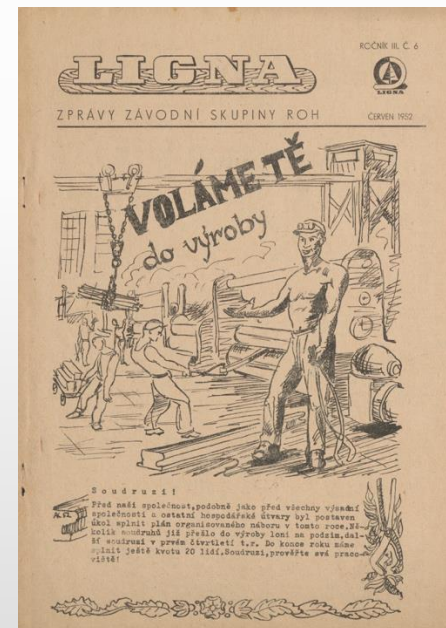
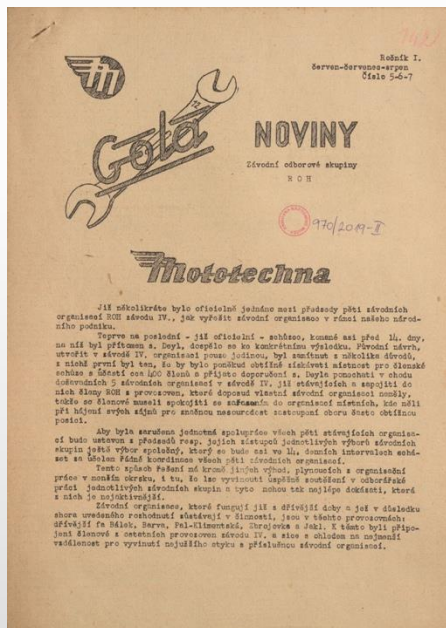
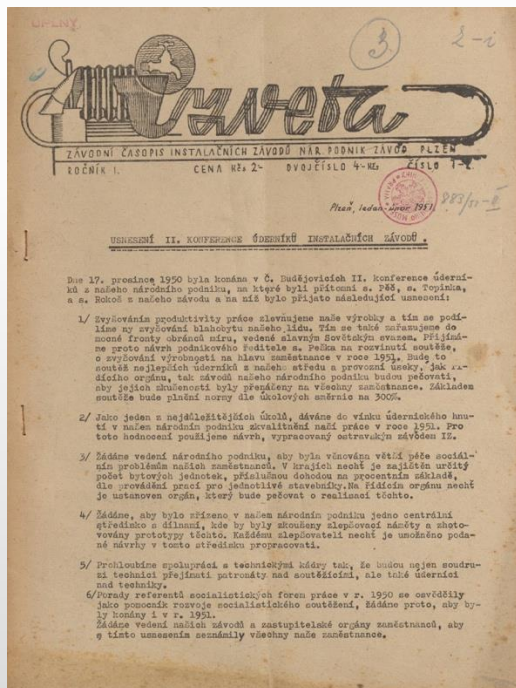
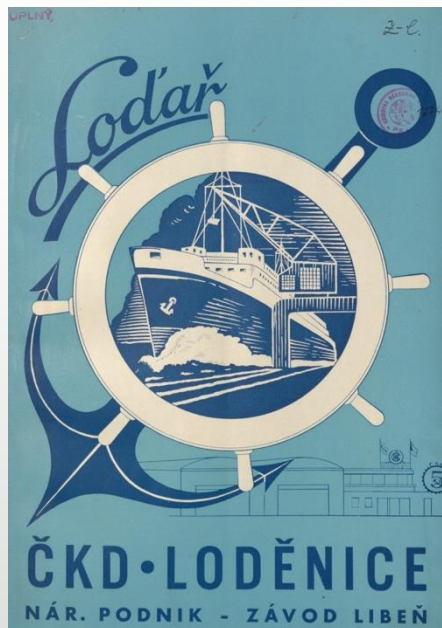
- ucelený fond periodického tisku, který vydávaly jednotlivé závody a podniky mezi lety 1945 až 1989, oddělení časopisů ho získávalo na základě práva povinného výtisku
- na rozdíl od řady ostatních knihoven je v oddělení časopisů tento fond uchován jako celek, odhadovaný rozsah je cca 2000 titulů
- aktuálně je fond strukturován dle kraje příslušnosti – část fondu je nově uložena v nekyselých krabicích, část uložena ještě v původních obálkách
- jednotlivé části fondu mají různou úroveň zpracování
 - ✓ klasické katalogizační karty – kraj Slovensko a středočeský kraj
 - ✓ pracovní excelový soupis
 - ✓ zcela bez evidence

UKÁZKA ULOŽENÍ FONDU

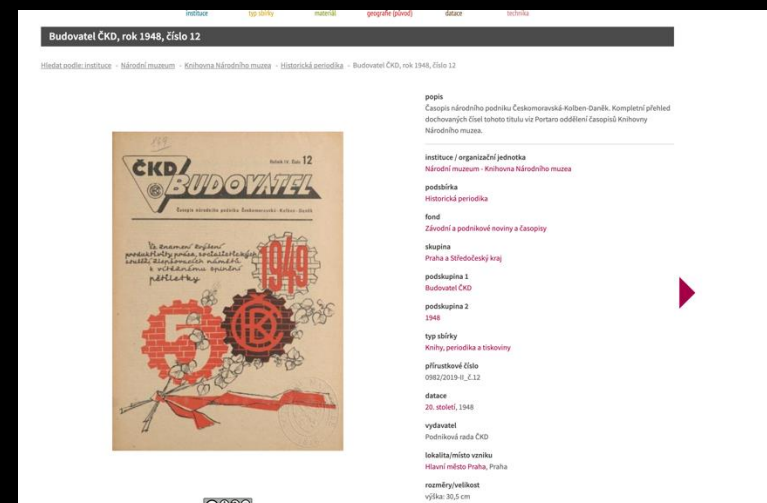
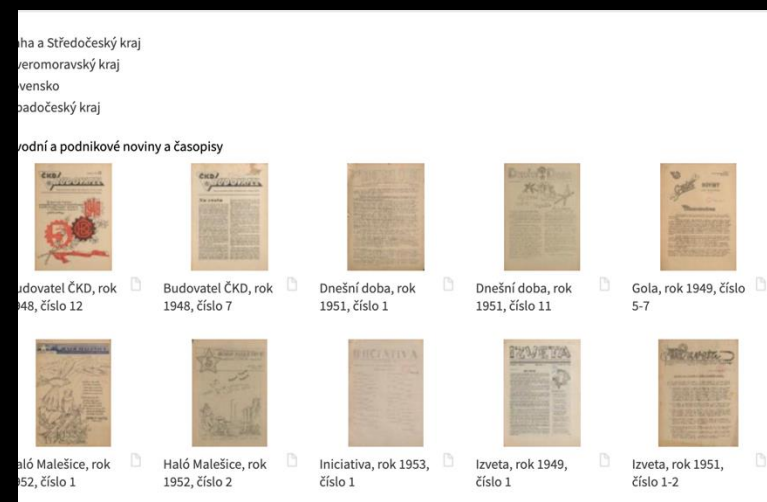
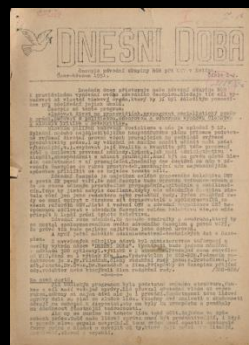
- v této podobě je aktuálně zpracováno cca 1000 krabic
- jde o kraje:
 - ✓ Slovensko
 - ✓ Praha a střeďočeský kraj
 - ✓ jihočeský kraj
 - ✓ západočeský
- na uložení do těchto nekyselých obalů ještě čeká podstatná část kraje severočeského a Morava

UKÁZKY TITULNÍCH STRAN JEDNOTLIVÝCH TITULŮ

UKÁZKY ZVEŘEJNĚNÍ FONDU ZÁVODNÍCH A PODNIKOVÝCH ČASOPISŮ NA PORTÁLU ESBÍRKY

- na portálu eSbírky byla vytvořena sbírka **Historická periodika**
- tituly jsou v návaznosti na jejich uložení ve fondu strukturovány do jednotlivých krajů
- tato „digitalizace“ slouží k základní prezentaci fondu formou vybraných čísel jednotlivých titulů

NÁRODNÍ PLÁN OBNOVY 2025

- jeden společný projekt pro oddělení časopisů a oddělení knižní kultury *Rozšíření a optimalizace digitalizačního workflow v oddělení časopisů a oddělení knižní kultury Knihovny Národního muzea*
- v návaznosti na přístrojové vybavení zakoupené v roce 2024 pořízení vhodných softwarových nástrojů, které umožní standardizovanou digitalizaci periodik a fondů oddělení knižní kultury
- oddělení časopisů – nákup dokumentografického systému ProArc a služby PERO-OCR – výsledkem by měla být schopnost oddělení samostatně digitalizovat periodika dle platných standardů a zveřejňovat je v digitální knihovně Kramerius 7
- oddělení knižní kultury – upgrade zavedeného portálu Špalíček.net – rozšíření systému o nové funkcionality, které umožní plynulý digitalizační proces

UPGRADE SPRÁVNÍHO SYSTÉMU INVENIO DIGITÁLNÍ KNIHOVNY SPALICEK.NET

- rozšíření správního systému Invenio o řízení workflow a uchování obrazových dat
- rozšíření online katalogizačního nástroje Ignis o generování strukturálních metadat
- integrace místních prvků systému (včetně automatizace, tzn. obrazová data putují ze skeneru přímo do správního systému)
- integrace PERO-OCR
- zapojení umělé inteligence
- výsledkem bude také archivace výsledných balíčků v centrálním úložišti NM poskytovaném přes CESNET

DIGITALIZACE VYBRANÝCH TITULŮ ZÁVODNÍCH A PODNIKOVÝCH ČASOPISŮ

- po zakoupení příslušných softwarových nástrojů ambice provádět samostatnou digitalizaci včetně zveřejnění v digitální knihovně Kramerius 7, tzn. měla by fungovat samostatná digitalizační linka
 - digitalizace
 - práce v systému ProArc
 - export standardizovaných „balíčků“ do digitální knihovny Kramerius 7
 - archivace „balíčků“ v úložišti NM

